

Dr. SIMO JANJANIN
ŠUKRIJA BERBEROVIĆ, dipl. inž.
VELJKO ŠEGRC, dipl. inž.
SOUR ŽTP Zagreb
Zagreb

Prometna infrastruktura
Stručni rad
UDK: 656. 21 (497. 1) : EZ
Primljeno: 16.01.1989.
Prihvaćeno: 04.10.1989.

JUGOSLAVENSKI PROGRAM PRIPREMA GRADNJE I EKSPLOATACIJE BRZE ŽELJEZNIČKE PRUGE JESENICE-BEOGRAD-GEVGELIJA

SAŽETAK

Autori iznose ideju o jugoslavenskom programu priprema za zajedničku gradnju i eksploataciju s EZ brze magistralne pruge kroz SFRJ od granice s Italijom i Austrijom do granica s Bugarskom i Grčkom. Ide se od pretpostavke da je i u interesu potencijalnih stranih partnera gradnja ove saobraćajnice, a daju se i ideje za financiranje izrade programa. Osim toga daje se i pregled dosadašnjih studija s tim u vezi.

1. UVOD

Geoprometni položaj Jugoslavije u okvirima Evrope i šire je izuzetno značajan prirodni resurs naše zemlje, o kojem moramo voditi više računa. Pragmatična prometna politika, koja završava na granicama Jugoslavije ili još gore na granicama dijelova naše zemlje, nije mogla realizirati neke značajnije projekte uz korištenje ovog prirodnog resursa, a kamoli pribaviti potrebna financijska sredstva za izgradnju infrastrukture svjetskih prometnih puteva kroz našu zemlju. Za veće zahvate u prometnoj strukturi mi trebamo Evropu i svijet, njihovo znanje i njihov kapital. Ovo ćemo postići, ako uspijemo uvjeriti Evropu i svijet da je geoprometni položaj Jugoslavije neiscrpan prirodni resurs, kojeg bi mogli zajednički eksploatirati.

Inicijativa za bilo koji pothvat mora dolaziti s naše strane. Na inicijativi i ideji treba puno raditi kako bi potencijalnim partnerima prezentirali dokumentaciju, koja bi argumentirano pokazala, da postoji opravdani interes i nas i naših partnera. Ako se obostrani interesi ne dokažu ili budu uvjetovani određenim pretpostavkama, koje su funkcije vremena, i to će biti, istina nepovoljno, ali ipak rješenje problema za određeno vrijeme.

Ovdje se iznosi ideja o jugoslavenskom programu priprema za zajedničku gradnju i eksploataciju s Evropskom zajednicom brze magistralne pruge kroz Jugoslaviju od granica s Austrijom i Italijom do granica s Bugarskom i Grčkom. U program priprema bi se mogle uključiti i neke pruge, koje se odvajaju od magistrale.

2. GLAVNE AKTIVNOSTI PROGRAMA

Glavne aktivnosti, glavni zadaci ili grubi

sadržaj jugoslavenskog programa priprema zajedničke gradnje i eksploatacije brze željezničke pruge Jesenice - Beograd - Gevgelija, prema sadašnjoj spoznaji i procjenama, koje se daju kao osnova za raspravu i daljnju razradu, su kako slijedi:

- izrada tehnološke osnove s prognozama prometa brze pruge po dionicama i varijantama,
- definiranje osnovnih parametara brze pruge po dionicama i varijantama,
- izrada idejnih rješenja (projekata) za stabilna postrojenja po dionicama, varijantama i odvojcima,
- izrada idejnih rješenja za mobilna postrojenja po varijantama,
- izrada studija podobnosti po dionicama, varijantama i odvojcima,
- definiranje koridora u prostornim planovima ili drugim zakonskim aktima,
- konzultacije u okviru Radne zajednice Alpe-Jadran,
- konzultacije u okviru UIC-a,
- konzultacije u okviru EZ,
- izrada prijedloga financiranja građenja i eksploatacije brze pruge,
- izrada prijedloga organizacije građenja i eksploatacije u okviru JŽ, u okviru EZ ili zajedničkih društava za gradnju,
- izrada prijedloga odluka i uputa, ugovora i zakona, koje će donositi Skupština JŽ, Skupština SFRJ te organi UIC, EZ i zajedničkih društava za građenje i eksploataciju,
- prezentacije programa i marketinga u Jugoslaviji, kod Radne zajednice Alpe-Jadran i u EZ i
- provođenje procedure donošenja odluka na svim mjestima i razinama.

Predloženi program obuhvaća glavne aktivnosti sve do završetka procedure donošenja odluka na svim mjestima i razinama kod nas i kod budućih partnera o zajedničkoj gradnji i eksploataciji brze pruge.

Svaka od ovih glavnih aktivnosti i ukupni program zahtijevat će dosta truda, da se razrade kao posebni projektni zadaci za projekte i drugu dokumentaciju ili kao zadaci koji će se direktno realizirati. U daljnjoj razradi program će sigurno doživjeti znatnije preinake i dopune.

Ovaj program priprema zajedničke gradnje i eksploatacije brze željezničke magistrale

može se kombinirati s programom podizanja brzina do 160 km/h na postojećoj magistralnoj pruzi.

3. FINANCIRANJE I IZRADA PROGRAMA PRIPREMA

Financiranje izrade ovog jugoslavenskog programa trebalo bi razraditi detaljnije, ali se već sada može pretpostaviti, da će ga financirati JŽ, privredne komore, industrija, Savezni komitet za nauku, odnosno SIZ-ovi znanosti.

Nosilac izrade cjelokupnog programa trebale bi biti JŽ, a u realizaciji bi morale učestvovati, pored instituta i projektnih kuća, također i JŽ, industrija, privredne komore i komiteti za saobraćaj saveznog i republičkih značaja.

Program priprema bi se mogao realizirati u etapama. Obavezna i najznačajnija etapa bi mogla završiti točnim definiranjem koridora nove brze pruge u prostornim planovima ili drugim zakonskim aktima, što bi bio veliki rezultat, ako bi došlo i do odgađanja građenja pruge. Očekuje se ipak, da će studija podobnosti pokazati, da su stope rentabilnosti prihvatljive za nas i za naše partnere i da će se program priprema izvesti do kraja tj. do završetka procedure donošenja odluka.

Dokumentacija iz programa sve do studije podobnosti bi nam trebale već danas za razgovore s EZ što znači da s programom kasnimo.

Zajednička gradnja brze magistralne pruge mogla bi započeti procedurom potpisivanja ugovora o zajedničkoj gradnji i eksploataciji s partnerom iz EZ.

Ovaj program priprema zajedničke gradnje i eksploatacije brze magistralne pruge Jesenice - Beograd - Gevgelija je izazov za naše stručnjake, a u slučaju zaključivanja ugovora već i po dionicama pruge, bio bi veliko osvježanje i poticaj za našu privredu.

4. DOSADAŠNJE STUDIJE

Za magistralnu prugu Jesenice - Beograd - Gevgelija rađeno je više studija i projekata, od kojih će se ovdje spomenuti samo najznačajniji i za koje smo uspjeli skupiti podatke. Nemamo, nažalost za sada, podatke o rekonstrukcijama čvorišta na magistrali, koje su pripremane obzirom na buduće velike brzine.

SUMMARY

THE YUGOSLAV PROGRAMME FOR BUILDING AND USING OF THE FAST RAILWAY LINE JESENICE - BELGRADE - GEVGELIJA

The authors present the idea of the Yugoslav programme, together with the EC, for the preparation and explanation of the fast main railway line across Yugoslavia, from the frontier with Italy and Austria to the frontier with Bulgaria and Greece. It is supposed that it is in the interest of any potential foreign partners to build this means of communication, and

there are some ideas for financing the formation and execution of the programme. As well, the authors show the survey of the studies of this done up until the present time.

LITERATURA

- [1] M. ĐURIČIĆ, M. KRSMANOVIĆ, V. KOKOT, V. RAKO, Č. ČAVLINA, D. ILIEV: Studija magistralnog pravca Balkan (za potrebe UIC-a), Centar za istraživanje i projektovanje Beograd, Institut za saobraćaj Sarajevo, Prometni institut ŽG Ljubljana, Fakultet građevinskih znanosti Zagreb, Pogon za investicije Skopje, Beograd 1979, (5 knjiga).
- [2] N. ĐURIČIĆ i drugi: Jedinostveni kriterijumi za projektovanje i građenje željezničkih pruga za velike brzine, Institut za saobraćaj Sarajevo i Centar za istraživanje i projektovanje Beograd, Sarajevo 1984, (8 knjiga).
- [3] M. ČIČAK, D. DESSELBRUNNER i drugi: Studija osposobljavanja pruge Beograd-Zagreb za brzine do 160 km/h, Građevinski institut Zagreb, Fakultet građevinskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Institut Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Zavod za projektovanje ZJŽ Beograd, ŽTP Projekt Zagreb, Zagreb/Beograd 1985, (7 knjiga).
- [4] S. RAŽEN i drugi: Idejne građbene rešitve nove železniške proge za velike hitrosti Jesenice - Ljubljana - Dobova, Projektno podjetje ŽG Ljubljana, IPSA Sarajevo i CIP Beograd, Ljubljana 1983.
- [5] S. EROR i drugi: Strategija razvoja magistralne pruge, Institut saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Prometni institut ŽG Ljubljana, Beograd 1988, (4 knjige).